

Doçent ve Profesör sayısındaki nicel artışa nitelik artışı eşlik ediyor mu?

Bu yazı Doçentlik kriterlerini sağlamaya çabalayan genç bilim insanlarının şevkini kırmak için yazılmamıştır. Orson Welles'in "ben genç olmanın ne demek olduğunu biliyorum, siz yaşlı olmanın ne demek olduğunu bilmiyorsunuz" dizelerinde olduğu gibi ben doçent adaylarının neler çektiklerini, bu dönemleri hep omuz zoru ile geçmiş birisi olarak çok iyi biliyorum, ancak ununu eleyip eleği asmamış bir bilim insanı olarak akademinin daha iyiye gitmesi için düşünmeyi ve kişisel fikirlerimi kaleme almayı da görev addediyorum.

Öğrencilik yıllarımda jüri önünde ders verme aşamasını 45 dakikalık dersi 38 dakikada bitirdiği ya da 48 dakikaya uzattığı için geçemeyen doçent adaylarına şahit olmuşluğum vardır. Yazılı ve sözlü jüride yer alan akademisyenlerin bir kısmının (büyük kısmını tenzih ederim) çeşitli saiklerle bir adaya toleranslı davranırken bir başkasına "ağzıyla kuş tutsa nafîle" muamelesi yaptığını da düşünenlerdenim. Bu nedenle ilk bakışta sözlü sınavın kaldırılmış olması olumlu gibi görülse de yıllar içerisinde "jüri önünde ders verme; dosya incelemesi; jüri refakatinde adayın bilgi ve becerisini sınavan pratik sınav (adli tıp için otopsi, cerrahi branşlar için ameliyat, klinik branşlar için muayene gibi) ve sözlü sınav" dan oluşan dört basamaklı sınavın sadece dosya incelemesine indirgenmesi olsa olsa akademik yaşamını sadece araştırmacı olarak geçirecek adaylar için uygun olabilir.

Öğretim görevlisi kadrolarında olduğu gibi öğretim üyelerinde de eğitici-öğretici veya araştırmacı öğretim üyeleri gibi bir ayrımı gidilmesi gerektiğini düşünmekteyim. Bazı vakıf üniversitelerinde otuz saate varan ders yükünden bahsetmek bile istemiyorum, ancak devlet üniversitelerinde akademik unvana göre zorunlu tutulan ders yüküne, bazı akademisyenlerin bütçelerine katkı sağlamak amacı ile ilave ders anlatma eğiliminde olması eklenince, üniversitelerdeki araştırmaların nicelik ve nitelik olarak azalması kaçınılmaz olacaktır.

Mevcut sınav sisteminde etkin ders vermeyi olanaksız kılacak ölçüde konuşma bozukluğu olan bir adayın önünde hiçbir engel yoktur. Adaylar uzun aritmetik hesaplar yaparak şu kadar adet uluslararası tam metni basılmış sunum, şu kadar adet kitap bölümü hazırlarsam mevcut kriterleri sağlayabilirim hesabına kafa yorabilmektedir. Bu koşullar kendine özgü sektörü yaratmakta ve aşına olduğumuz üzere birçoğumuza doçentlik kriterlerini karşıladıklarını belirten bazı yayınevlerinden basacakları karma kitaba bölüm yazabileceğimizi belirten epostalar gelmektedir.

Lisans ve doktora eğitimine uygun doçentlik alanı tanımlanmamış olan adayların kendilerine en yakın anahtar kelimedenden hareketle doçentlik başvurusu yapmak zorunda kalması ise maalesef doçentlik aldığı alanla ilgili en temel bilgileri bile özümseyememiş kişilere o alanda akademik unvan verilmesi sonucunu doğurabilmektedir. Neyse ki Üniversitelerarası Kurul bu durumun farkına varmış olsa gerek, doçentlik belgesini düzenlerken eskiden olduğu gibi başvurduğu bilim alanında "doçent unvan ve yetkisini" değil, sadece unvanını vermektedir.

Bir diğer husus üniversite dışından doçentlik ve profesörlük unvan ve kadrolarının alınabilmesi olanağıdır. Bir çeyrek asır önce Adalet Bakanlığı Adli Tıp Kurumu'nda çalışırken doçentlik için başvuran üç adaydan birisi olarak sınavın hemen öncesinde o zamanın sesi çok çıkan hocalarından birisinin "herkes doçent olamaz" başlığı altında "üniversite dışından doçentlik unvanının alınmasının doğru olmadığını" içeren bir yazıyı kaleme almasından olumsuz etkilenmiştik. Belki de o yıllarda var olan genel kaniyi bu yazı perçinlemiş ve o yıl söz konusu unvanı alamamıza bu yazının etkisi olmuştu. Oysa mevzuatta unvanı alabilmemize engel bir durum yokken kadroyu almamız için mutlaka üniversiteye geçmemiz gerekmekteydi. Artık bazı akademik alanlarda profesör unvan ve kadrosunu almak için çalışmakta olduğunuz eğitim ve araştırma faaliyeti olan devlet biriminden ayrılmamız gerekmemektedir. Mevzuattaki bu değişiklik bir yandan o birimlerde çalışan bilim insanlarına akademik yükselme ve emekliliklerine de yansıyan özlük haklarında iyileştirme olanağı tanımakta bir yandan da söz konusu devlet birimlerindeki insan kaynağı kaybını azaltmaktadır. Ancak özellikle sağlık bilimleri alanında faaliyet gösteren bu öğretim üyelerinin rutin sağlık hizmetleri dışında akademinin en önemli vazifesi olan araştırma ve bilhassa endüstriyel bir karşılığı olan ürün geliştirmeye olan katkısı sorgulanmalıdır.

Prof. Dr. Faruk AŞICIOĞLU

Editör